

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BÖLÜMÜ

Psikoloji
RPD 101

Not III

Uz. Gizem ÖNERİ UZUN

Kişilik Gelişimi

Kişilik Nedir?

*Kişilik, bireyin iç ve dış çevresiyle kurduğu, diğer bireylerden ayırt edici, tutarlı ve yapılaşmış bir ilişki biçimi olmaktadır.

*Kişilik bireye özgü nitelikler taşımaktadır.

*Çevremizdeki insanları değerlendirirken, onlara özgü kişilik özellikleriyle betimlemeye çalışırız.

*Bireyin sosyal ve fiziksel çevresi içinde tutarlı olarak gösterdiği kişilik özelliklerinin oluşumunu betimleyen, kişilik gelişimi üzerinde çalışan psikologların bu konudaki görüşleri arasında farklılıklar bulunmaktadır.

*Kişiliğin bireyin doğuştan gelen kalıtsal (genetik) özellikleriyle çevresel etmenlerin etkileşimine bağlı olarak şekillendiği bilinmektedir.

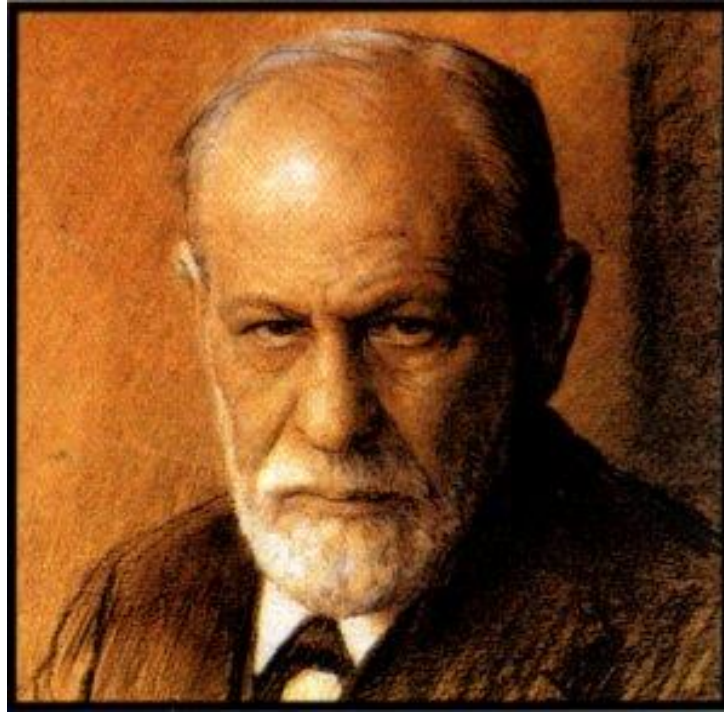
*Kişilik gelişiminde etkili olan doğuştan gelen özellikleri genlerle ana-babalardan çocuğa geçen özellikler oluşturmaktadır.

*Çevresel etmenleri ise, doğumdan ölüme kadar bireyin ana-babası, akranları ve diğer bireylerle olan ilişkileriyle, yaşam boyu deneyimleri oluşturmaktadır.

Freud'un Kişilik Kuramı

- 1.Topografik Kişilik Kuramı
- 2.Yapısal Kişilik Kuramı
- 3.Psikoseksüel Gelişim Kuramı

1.Topografik Kişilik Kuramı

*Bilinç: Bireyin herhangi bir anda farkında olduğu yaşantıların bulunduğu bölgedir.

*Bilinç öncesi: Bireyin ancak dikkatini zorlayarak hatırlayabildiği yaşantıların bulunduğu bölgedir.

*Bilinçdışı: Bireyin farkında olmadığı, dikkatini zorlasa bile bilince çıkaramadığı, hatırlayamadığı olayların barındığı bölgedir.

*Freud, insanın içinden geldiği gibi doyurmak istediği arzuların, isteklerin, duygu, düşünce ve dürtülerin ve birey için bir sıkıntı kaynağı olabilecek yaşantılarının bilinç dışında barındığını ve bilinçdışındaki bu materyalin sürekli bir biçimde bireyin davranışlarını etkilediğini ileri sürmüştür.

*İnsanlar, bu davranışlarının nedenlerinin farkında değildir.

2.Yapısal Kişilik Kuramı

*İd: Kişiliğin ilkel yönünü oluşturmakta, haz ilkesine göre hareket etmektedir. (alt benlik)

*Gerçek dışı ve mantık dışı istek ve arzularla, bireyin içsel dürtülerinin her ne pahasına olursa olsun derhal doyurulması doğrultusunda bir işlevde bulunmaktadır.

*Ego: Kişilik yapısının gerçeklik ilkesine göre hareket eden ve kısmen de olsa bilinçli olan bölümdür. (benlik)

İd ve süperego arasında denge kurmaya çalışır.

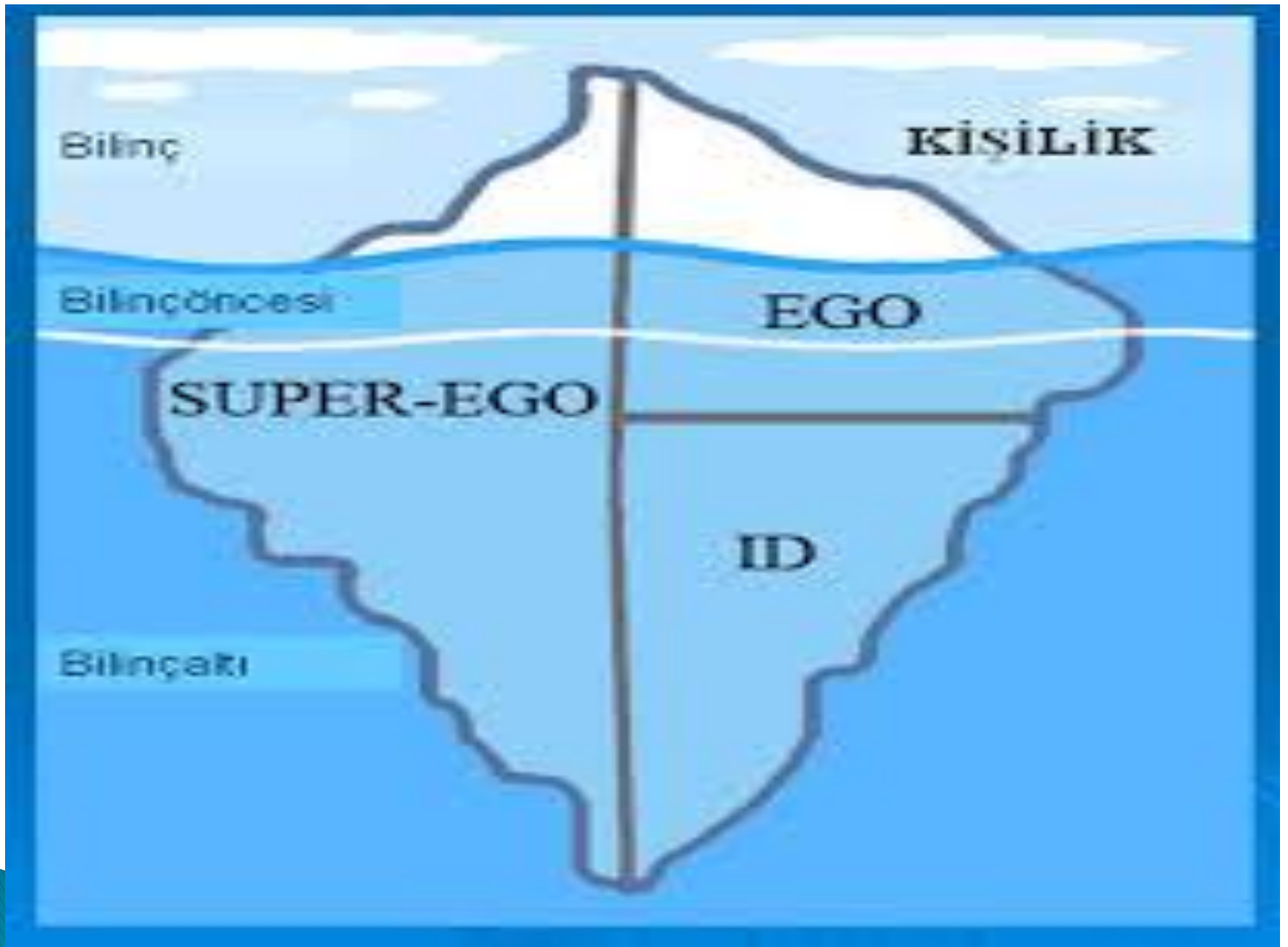
*Bir bakıma kişiliğin “idare meclisi” gibi davranan ego, gerçekliğin sınırları zorlanmadan bireyin içsel dürtülerinden kaynaklanan ihtiyaçlarının uygun bir biçimde nasıl karşılanabileceğini bulmaktadır.

*Bireyin başını belaya sokmayacak bir çözüm arayışındadır.

*Süper Ego: Toplumsal kurallarla, geleneklerle, göreneklerle ve ahlak kurallarına göre şekillenir. (üst benlik)

*Çocuğun anne–babalarından özümsemiş olduğu toplumsal kurallarla, geleneklere ve göreneklere ve ahlak kurallarına göre şekillenir.

*Özellikle id tarafından talep edilen sosyal anlamda kabul edilmesi mümkün olmayan aşırı istek ve taleplerin karşılanmasına karşı çıkar.

BEN BİRİNİ
DÖVMEK İSTİYORUM

İD

AMA
FAZLA İNCİTME

EGO

NE YAPIYORSUNUZ?
AYIP DENEN BİRŞEY VAR.

SÜPEREGO

zeynebim

ağlama lan
sana kız mı yok

ortalıkta
ağlama
millet ne der ?

ID

EGO

SUPER
EGO

3.Psikoseksüel Gelişim Kuramı

*Freud, kişiliğin gelişiminde özellikle doğumu izleyen ilk altı yaş içindeki yaşantıların önemine dikkat çekmiştir. Yaşamdaki ilk altı yılın izlerinin bireyin yetişkinlik yıllarındaki kişilik özellikleri üzerinde belirleyici rolü olduğunu savunmuştur.

*Freud, **ilk üç dönemin** diğer iki döneme göre kişilik üzerinde daha etkili olduğunu savunmuştur.

1.Oral Dönem (0–1 yaş)

*Freud'a göre bu dönemde çocuğun kendi dışındaki dünyayı algılaması, kendini ifade biçimi ve gereksinimlerini karşılaması ağız ve ağız çevresindeki organlarıyla gerçekleşmektedir.

*İlk zevk merkezi ağız bölgesidir.

*Ağız çevresinde gerçekleşen emme, çiğneme, ısırma gibi eylemler bulunmaktadır.

*Bebek, kendisine bakan kişiye bağımlıdır.

2.Anal Dönem (1–3 yaş)

*Zevk, doyum merkezi anüs bölgesidir.

*Bu dönemde çocuğa tuvalet eğitimi verilmektedir.

*Çocukla inatlaşmadan ve barışçı bir durumda tamamlamak önemlidir.

3.Fallik D6nem (3-6 yaş)

*Çocuk cinsiyet farklılıklarını anlamaya başlamaktadır.

*Ahlaki standartları kazanmaya başlamaktadır.

*Zevk merkezi cinsel organlardır.

*Çocukların yaşadığı 'Oedipus' ve 'Elektra' karmaşası diye adlandırılan 2 karmaşa görülür.

*Oedipus karmaşası, erkek çocuğun bir şekilde annesine karşı cinsel bir yakınlık beslemesi, bunun kabul edilemez bir durum olması nedeniyle de babası tarafından cezalandırılacağı kaygısını yaşamasıdır.

*Elektra karmaşası bunun tam ters durumu olmaktadır.

4.Gizil (Latent) Dönem (6–12 yaş)

*Çocuklar aynı cinsiyetten arkadaşlarla oynama eğilimindedirler.

*Sosyal ve entellektüel beceriler kazanmaktadırlar.

*Anne–baba, öğretmenler ve arkadaşlarıyla özdeşim kurarlar.

*Cinsel dönem aktif olmamaktadır.

5.Genital Dönem (12–18 yaş)

*Kişilik, çocuk kişiliğinden yetişkin kişiliğine dönüşmektedir ve ailesi dışındaki bir başka birey olmuştur.

*Cinsel ilgi odağı kendisi olmaktadır.

*Bu dönem içinde bireyin kişiliğinin bir yetişkin kişiliğine doğru gelişebilmesi kolaylaşır.

Erikson'un Psikososyal Gelişim Kuramı

*Psikososyal gelişim kuramı, kişiliğin oluşumunda biyolojik etmenler ve toplumsal etmenlerle belirleyici rol oynamaktadır.

*Kişilik, doğumdan ölüme kadar gelişimini sürdürür.

*Kişilik yaşam boyunca içinde bulunduğu sosyal çevreden sürekli bir biçimde etkilenmektedir.

*Erikson, insanın yaşamı boyunca, sekiz gelişim dđneminden geçtiğini ve her bir gelişim dđneminde bireyin başa çıkması gereken yeni bir karmaşa ile yşz yşze geldiğini ileri sşrmşstşr.

Psikososyal Gelişim Dönemleri

0-1 yaş: Bebeklik = Güven/ Güvensizlik

2-3 yaş: İlk Çocukluk = Özerklik/Kuşku ve Utanç

3-6 yaş: Okulöncesi = Girişkenlik/ Suçluluk

6-11 yaş: İlkokul = Çalışkanlık/Aşağılık Duygusu

12-18 yaş: Ergenlik = Kimlik/kimlik bunalımı

19-35 yaş: Genç yetişkinlik = Yakınlık/Yalnızlık

36-65 yaş: Orta yaş = Üretkenlik/Durgunluk

66 yaş ve üzeri: Yaşlılık = Bütünlük/Umutsuzluk

EVRE (YAŞ)	PSİKOSOSYAL KRİZ	ANLAMLI İLİŞKİLER	OLUMLU GELİŞMELER	OLUMSUZ GELİŞME
1. 0 – 1 BEBEKLİK	GÜVENE KARŞI GÜVENSİZLİK	ANNE	UMUT İNANÇ	UZAKLAŞMA GELECEK KORKUSU
2. 1– 3 İLK ÇOCUKLUK	ÖZERKLİĞE KARŞI KUŞKU VE UTANÇ	EBEVEYNLER	KARARLILIK İSTEK	ZORLANIM KONTROLSUZLUK
3. 3 – 6 OKUL ÖNCESİ DÖNEM	GİRİŞKİNLİĞE KARŞI SUÇLULUK	AİLE	AMAÇ CESARET	ACIMASIZLIK
4. 6 – 12 İLKÖĞRETİM DÖNEMİ	BAŞARILI OLMAYA KARŞI YETERSİZLİK	KOMŞULAR OKUL	BECERİKLİLİK	BECERİKSİZLİK AŞAĞILIK DUYGUSU
5. 12 – 18 ERGENLİK	KİMLİK EDİNMEYE KARŞI KİMLİK KARGAŞASI	AKRANLAR – ROL MODELLERİ	BAĞLILIK SADAKAT	KİMLİĞİNİ KARIŞTIRMA
6. 20 – 40 GENÇ YETİŞKİNLİK	YAKINLIĞA KARŞI YALITILMIŞLIK	ARKADAŞLAR- PARTNERLER	SEVGİ	KAÇINMA
7. 40 -65 YETİŞKİNLİK	ÜRETKENLİĞE KARŞI DURGUNLUK	EV İŞ ARKADAŞLARI	ÖZEN BAKIM	İNKARCILIK CAN SIKINTISI
8. 65 + YAŞLILIK	BENLİK BÜTÜNLÜĞÜNE KARŞI UMUTSUZLUK	TÜM İNSANLIK	BİLGELİK	UMUTSUZLUK YAŞAMAKTAN İĞRENME

Freud ve Erikson'un bir arada deęerlendirilmesi

<u>Erikson</u>	<u>Freud</u>
1. Güvene Karşı Güvensizlik	Oral
2. Özerkliğe Karşı Kuşku ve Utanç	Anal
3. Girişkinliğe Karşı Suçluluk	Fallik
4. Başarılı Olmaya Karşı Yetersizlik	Latent
5. Kimlik Edinmeye Karşı Kimlik Kargaşası	Genital

Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi

Maslow İhtiyaçlar Hiyerarşisi
blog.zegran.com

Piaget'in Ahlak Gelişimi Kuramı

*Ahlak, bireyin doğru ile yanlış ayırt edebilmesini sağlayan ilkeler bütünüdür.

*Piaget'ye göre ahlak gelişimi, çocuğun bilişsel gelişimine bağlı olarak çevresiyle olan sosyal etkileşimi çerçevesinde gerçekleşmektedir.

